
11.⁴ De mannen besteedden een paar avonden aan het smeden van een gedegen concept en presenteerden op 11 november hun plan tot verbreiding van dé Waarheid.

Nadat hij de avond had geopend, de aanwezigen een psalm hadden gezongen, de 1e zendbrief van Johannes was gelezen en ‘broeder’ Bergman was voorgegaan in gebed, voerde Theodorus Matthijs Looman het woord. In zijn toespraak wees hij zijn publiek erop dat het geloof in Nederland van alle kanten werd bedreigd en dat het nu tijd was voor actie:

‘Ja, Vrienden! Daar moet gehandeld worden, daar moeten ook handen inééngeslagen worden; het is niet genoeg, dat men prate en klage en zuchte, men moet *doen*. Daar is *veel* te doen; en nu in de mogendheid des Heeren kunnen wij kloeke daden doen. Alle dingen zijn mogelijk, dengene die gelooft.’⁵

Looman riep de aanwezigen op tot actie en samenwerking. De nieuwe vereniging zou een ontmoetingsplaats worden voor gelovigen, waar ze elkaar konden versterken en van waaruit ze samen het evangelie konden verbreiden onder de rest van de bevolking van Amsterdam. De nieuwe vereniging zou worden opgedeeld in drie ‘hoofdtakken’ met elk zijn eigen bestuur: Christelijke Leesbibliotheek (het plan van 1844), Evangelisatie en Naai- en Breischolen. Als geheel was het de bedoeling om met de nieuwe vereniging ‘het Réveil te verspreiden onder den derden en vierden stands des volks.’⁶ Looman’s oproep sloeg aan en nog diezelfde avond traden de meer dan driehonderd aanwezige mannen én vrouwen toe als lid van de Vereeniging ter Verbreiding der Waarheid.

Volgens haar statuten was het hoofddoel van de Verbreiding om gelovigen in Amsterdam bij elkaar te brengen door middel van bijeenkomsten. De vereniging zou het kader moeten worden waarbinnen mensen elkaar ontmoetten om, zoals Looman het verwoordde, ‘elkander op te bouwen in het allerheiligst geloof en gemeenschap der Heiligen te oefenen.’ Van de leden werd daarbij verwacht dat zij naar gave en roeping actief meewerkten

‘tot uitbreiding van het rijk des Heeren J.C., verkondigende de regtvaardiging des zondaars uit genade door het geloof, vrede door het zoenbloed des kruises, liefde in de gemeenschap des Heiligen Geestes.’⁷

Dit klinkt niet alleen als een geloofsbelijdenis, het was het ook. Het was een getuigenis dat actief werd uitgedragen, helemaal in de geest van het Réveil. Er ligt een nadruk op activisme (het actief uitdragen van het geloof) en een nadruk op de betekenis van het

⁴ UBA Réveil-archief. Arch.Vereeniging ter Verbreiding der Waarheid (nog geen inventaris beschikbaar). T.M. Looman, *Aanspraak, gehouden bij gelegenheid van de eerste Vergadering en Oprigting der Vereeniging ter Verbreiding der Waarheid. Donderdagavond 11 november 1847, in het lokaal van de Bewaarschool in de Plantage-Middellaan te Amsterdam* (Amsterdam 1848) 7.

⁵ Looman, *Aanspraak*, 7.

⁶ *Gedenkboek van het halve-eeuwfeest van de Vereeniging ter Verbreiding der Waarheid, te Amsterdam, november 1897* (Amsterdam 1897) 74.

⁷ *Algemeene Bepalingen voorin brochure Eerste jaarfeest*.